

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 677/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen vammaisten henkilöiden asumisyksiköiden valvonnan resursseista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Noora Koposen /vihr ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 677/2021 vp:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy vammaisten henkilöiden kohtaamien väärinkäytösten valvonnan parantamiseksi ja

aikooko hallitus varmistaa, että vammaisten henkilöiden asumisyksiköiden valvonnan resurssit nostetaan asianmukaiselle tasolle?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Päävastuu siitä, että toimintayksikössä on kaikissa työvuoroissa asiakkaiden määrään ja tarpeisiin nähden riittävä ja osaava henkilöstö ja työtehtävät on organisoitu myös asiakas- ja potilasturvallisuuteen liittyvät näkökohdat huomioon ottaen, on työnantajalla ja toimintayksikön johdolla. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa on ehdoton nollatoleranssi kaikenlaisia vammaisten henkilöiden kohtaamia väärinkäytöksiä kohtaan. Väärinkäytösten ehkäisyä varten palveluyksikössä on oltava käytössä systemaattiset keinot, kuten henkilöstön koulutus, ohjeistus, asianmukainen ja tarpeen mukaan päivittyvä omavalvontasuunnitelma sekä sen edellyttämät henkilöstö-, asiakas- ja omaiskyselyt. Henkilökunnalla on myös oltava tietoisuus sosiaalihuoltolaissa olevasta henkilökunnan ilmoitusvelvollisuudesta tilanteissa, joissa sosiaalihuollon henkilöstöön kuuluvan tai vastaavissa tehtävissä toimeksiantosuhteessa tai itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on valmisteilla sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa koskeva lainsäädäntö, jossa on tarkoitus säätää palvelunjärjestäjän valvonnasta sekä palveluntuottajan toimintaedellytyksistä, rekisteröinnistä, omavalvonnasta ja viranomaisvalvonnasta. Lainvalmistelun yhteydessä arvioidaan myös mahdollisuus säätää palveluntuottajalle velvollisuus selvittää iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden palveluissa työskentelevien rikostausta. Säädosvalmisteluun sisällytettäisiin myös tarkemmat säännökset palvelunjärjestäjien ja palveluntuottajien omavalvonnasta ja niiden seurannasta. Lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta on tarkoitus sisäl-

lyttää myös säännös, jonka mukaan palvelunjärjestäjän ja palveluntuottajan olisi ilmoitettava välittömästi palveluntuottajan tai tämän alihankkijan toiminnassa ilmenneestä asiakas- ja potilasturvallisuutta vakavasti vaarantaneesta tapahtumasta valvontaviranomaisille. Laissa on tarkoitus säätää myös henkilökunnan ilmoitusvelvollisuudesta, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaali- tai terveydenhuollon toteuttamisessa tai asiakas- tai potilasturvallisuuden vaarantuessa.

Valtiovarainministeriö vastaa aluehallintovirastojen yleishallinnollisesta ohjauksesta ja tässä roolissaan myös esityksen tekemisestä talousarvio- ja kehysvalmisteluun aluehallintovirastojen toimintamomenttia koskien. Momentilta rahoitetaan aluehallintovirastojen kaikki toiminta lukuun ottamatta työsuojelun vastuualueiden menoja. Aluehallintovirastoissa sosiaalihuollon valvonnan, lupahallinnon, kanteluiden käsittelyn ym. työajanseurannan suoritteille kohdistettiin työaikaa vuonna 2020 noin 75 henkilötyövuotta. Vammaisten henkilöiden asumisyksiköiden valvonnan resurssit sisältyvät tähän kokonaisuuteen.

Aluehallintovirastot eivät ole esittäneet kyseisiin tehtäviin lisäresursointia vuosien 2021 ja 2022 talousarvioiden valmistelun yhteydessä eivätkä viimeisimmän julkisen talouden suunnitelman 2022–2025 valmistelun yhteydessä.

Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan virastojen ohjauksen sekä resurssien kokonaisuuden näkökulmasta oleellinen kysymys aluehallintovirastojen tämän hetken ja lähivuosien resursoinnissa on koronaepidemian hallintatoimien aiheuttaman lisätyön vaikutus muuhun virastojen valvonta- ja ohjaustoimintaan. Aluehallintovirastoille on osoitettu vuosien 2020–2021 talousarvioissa yhteensä noin 9,2 miljoonaa euroa korona-epidemian hallintatoimien aiheuttaman lisätyön mukaisten kustannusten kattamiseen kyseisinä vuosina. Eduskunnan käsiteltävänä olevaan valtion vuoden 2022 talousarviesitykseen uusia lisämäärärahoja ei kuitenkaan sisälly. Asiaan joudataankin todennäköisesti palaamaan vuoden 2022 lisätalousarvioiden yhteydessä epidemian näillä näkymin yhä jatkuessa ja sen hallintatoimien aiheuttaessa aluehallintovirastoissa edelleen paljon työtä.

Helsingissä 17.12.2021

Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru